Горенко Мар'яна Вячеславівна

Уманський державний педагогічний

університет імені Павла Тичини

м. Умань

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

В результаті переходу України на ринкову економіку та соціально-економічного розвитку, підвищується потреба у фахівцях, які володіють здатністю свідомо вирішувати питання планування та реалізації власної професійної діяльності. Вивчення особливостей професійного самовизначення та становлення студентської молоді посідає важливе місце у психології, так як стосується відповідального моменту у життєвому становленні особистості.

Аналіз науких праць показує, що дослідженням професійного самовизначення займаються психологи, соціологи, педагоги, філософи. Вивченням професійного становлення займаються вітчизняні вчені: Анісімов О., Аязбекова Р., Васьковська С., Мітіна Л., Неверкович С., Носков В., Романовський О., Самоукіна Н., Сластьонін В., Шутенко А.; і професійного становлення майбутніх психологів зокрема: Абрамова Г., Андрійчук І, Бадалова М., Бондаренко О., Долинська Л., Коломінський Н., Семиченко В., Уманець Л., Шевченко Н.

Вчені висловлюють думку про те, що професійна підготовка майбутніх психологів має відбуватись у новій особистісно орієнтованій парадигмі, має активізовувати та розвивати професійно важливі особистісні та професійні якості, створення системи професійних умінь та навичок, які дозволяють самореалізовуватись, набувати професійної культури спілкування, професійної рефлексії та інтуїції.

Поняття «професійне становлення» широко використовується у психологічній та педагогічній психології, сучасні дослідники трактують його

зрізних точок зору та різних підходів. Т. Кудрявцев розглядає професійне становлення як процес розвитку особистості від початку формування професійних намірів до реалізації себе в професійній діяльності [2]. С.Л. Рубінштейн розглядає професійну спрямованість «як динамічну тенденцію, яка якості мотиву визначає людську діяльність» [3]. З точки зору О.М. Леонтьєва, спрямованість – це система відносно стійких мотивів. Професійна спрямованість розглядається в контексті загальної спрямованості особистості. У психології феномен професійної спрямованості трактується як система особистісних якостей, які визначають стійке, усвідомлене, активно-дійове ставлення до певного виду праці (Є.А. Науменко), як форму активності студентів (Л.М. Захарова).

На думку Н. Чепелєвої, система організації підготовки практичного психолога повинна включати світоглядний, професійний та особистісний рівні, спрямовані як на формування професійної свідомості, психологічної культури та професійно значущих особистісних якостей, так і на оволодіння відповідною системою знань, технологією практичної діяльності майбутнього психолога [1].

Дослідник Бондаренко О. вважає що, проблема підготовки психолога містить кілька взаємопов’язаних аспектів: побудову теоретичної моделі спеціаліста, яка передбачає розробку стандартів, вимог до особистості діяльності практичного психолога; первинний відбір професійно придатних кандидатів; розробку змісту навчання і розвитку психологів; розв’язання проблем власне професійного самовизначення спеціалістів, провідною з яких є проблема професійної ідентифікації. У сучасних дослідженнях професійну ідентичність трактують як феномен, який забезпечує людині цілісність, визначеність та тотожність, який розвивається у процесі професійного навчання разом зі становленням процесів самовизначення, самоорганізації та персоналізації, обумовлює розвиток рефлексії.

На сучасному етапі розвитку українського суспільства професійне становлення майбутніх психологів варто розглядати як розвиток особистості

майбутнього фахівця у процесі якого відбувається усвідомлення професійно важливих утворень, виробляється стратегія професійної поведінки. Майбутні психологи мають вивчати практичний психологічний досвід, формувати власну професійну майстерність, самовдосконалюватись, розвивати професійне мислення, соціальну активність, творчість та креативність, здібності планувати, прогнозувати, передбачати та імпровізувати. Необхідно формувати та розвивати загальну та психологічну культуру майбутніх фахівців, комунікативну та ділову компетентність.

Процес підготовки майбутніх психологів має орієнтуватись на використання психологічних засобів активізації професійного становлення студентів у формах психологічної діагностики професійно необхідних якостей, соціально-психологічних тренінгів особистісного та професійного зростання, які спрямовані на розвиток відповідних утворень у особистості майбутнього фахівця.

Отже, важливою умовою підготовки компетентних психологів є процес гармонізації особистості. Одним із провідних методів розвитку гармонійної особистості майбутнього фахівця є принцип особистісного підходу. Процес професійного та особистісного розвитку варто розуміти як поступове придбання професійно-значущих новоутворень, оволодіння професійними знаннями, технологіями, рольовими функціями.

Список використаних джерел:

1. Основи практичної психології / В. Панок, Т. Титаренко, Н.Чепелєва та ін. – К. :Либідь, 1999. – 536 с

2. Психология личности : хрестоматия / сост. Д. Я. Райгородский. –Самара, 2000

3. Сафин, В.Ф. К проблеме профессионального самоопределения личности и ее активности.// Вопросы самоопределения личности и ее активности. Межвуз. сб. науч. тр.- Уфа, 1985. — 107с

4. Шинкаренко О. Про деякі мотиви вибору професії Практичного психолога//Проблеми підготовки і підвищення кваліфікації практичних психологів у вищих навчальних закладах. – К.: Ніка-Центр, 2002. – С.54-56.